

Informatīvais ziņojums "Par algu subsīdiju instrumentu efektivitāti un riskiem darba tirgus politikas pasākumos"

Saturs

Ievads.....	3
1.Algu subs diju pas kumu ieviešanas efektivitāte un iespējamie riski.....	4
2.Turpmākplnots darbas algu subs diju pas kumu pilnveidei.....	10
2.1.Nepieciešamās izmaiņas pašreizējās darba tirgus politikas pasākumos.....	10
2.2.Apmērcbas pie darba devēja.....	11
2.3. Apmērcbas prioritārajās nozarēs.....	13
3.Algu subs diju pasākumiem pielīdzināmi atbalsta instrumenti – nodokļu atlaides.....	16
4. Secinājumi un turpmākveicamie uzdevumi.....	20
1.pielikums.....	22
Nelabvēlīgākās situācijā esošu bezdarbnieku atbalsta instrumentu salīdzinājums.....	22
2.pielikums.....	25
Algu subs diju pasākumu ieviešanas nosacījumi.....	25
3.pielikums.....	28
<i>Tabula Nr.1.....</i>	<i>28</i>
<i>Finansējums un iesaistīto klientu skaits 2011.gad.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabula Nr.2.....</i>	<i>29</i>
<i>Finansējums un iesaistīto klientu skaits 2012.gad.....</i>	<i>29</i>

Ievads

Informat vaiss zi ojumss "Par algu subs diju instrumentu efektiviti un riskiem darba tirgus politikas pas kumos" (turpm k – Informat vaiss zi ojumss) izstr d ts pamatojoties uz „Vald bas r c bas pl na Deklar cijas par Valda Dombrovska vad t Ministru kabineta iecer to darb bu stenošanai” uzdevumu Nr.59.1, kas uzdod analiz t akt v s darba tirgus politikas atbalsta instrumentu (turpm k - algu subs diju pas kumi) l dzšin jo efektiviti un ietekmi uz darba tirgu un izstr d t pas kumu pilnveides priekšlikumus. Papildus tiek sal dzin ti nodok u atlaižu piem rošanas iesp jamie ieguvumi/zaud jumi ar algu subs diju pas kumiem.

Darba vietu rad šanas stimul šanai Eiropas Savien bas (turpm k – ES) dal bvalst s ir pieejami š di atbalsta instrumenti (turpm k – atbalsta instrumenti) - nodok u sloga mazin šana, pašas nodok u atlaides, pašnodarbin t bas un uz m jdarb bas uzs kšanas veicin šanas pas kumi, darba tirgus situ cijai atbilstošas minim l s algas noteikšana, darba algu subs diju pieš iršana darba dev jiem, ja tie nodarbina nelabv l g k situ cij esošus bezdarbniekus.

Iepriekš min tos instrumentus var iedal t:

- 1) t dos atbalsta instrumentos (*piem ram, nodok u sloga mazin šana¹, pašnodarbin t bas un uz m jdarb bas uzs kšanas veicin šanas pas kumi², darba tirgus situ cijai atbilstošas minim l s darba algas noteikšana³*), kas ir tieši m r ti un sniedz vienl dz gu atbalstu visiem komersantiem, vienlaikus ietekm jot ar bezdarbnieku iesp jas atrast darbu, emot v r , ka iepriekš min tie atbalsta instrumenti veicina komersantu iesp jas rad t vair k jaunas darba vietas;
- 2) *pašas nodok u atlaides⁴* - visbiež k tiek pieš irtas komersantiem, kas rada jaunas darba vietas lielos apm ros, piem ram, jaunu invest ciju piesaistes gad jumos, vai komersantiem, kas pie em darb bezdarbniekus, kas atrodas paši nelabv l g k situ cij un paši ar saviem sp kjiem darbu nesp j atrast. Šis atbalsts tiek sniegts tikai konkr tiem komersantiem, l dz ar to, lai nerad tu negod gu konkurenci, ir j b t skaidri noteiktiem un piem rojamiem krit rjiem, ja š du atbalsta formu valsts izmanto;
- 3) *darba algu subs dijas darba dev jiem (papildus inform ciju skat t 1.noda tabul „ES dal bvalstu algu subs diju pas kumi”)*, ja tie pie em darb nelabv l g k situ cij esošus bezdarbniekus. Darba

¹ T.Hemmelgarn, G.Nicodeme „The 2008 Financial crisis and Taxation Policy” No 20, 2010 Pp 19 http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_20_en.pdf.

² „Public measures to support self-employment and job creation in one – person and micro enterprises, 2011, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions”

³ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=earn_mw_cur&lang=en

⁴ „D. Prammer, „Quality of taxation and the crisis: tax shift from a growth perspective” No 29, 2011. Pp 35 http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_29_en.pdf

LMzino_290612; Informat vaiss zi ojumss "Par algu subs diju instrumentu efektiviti un riskiem darba tirgus politikas pas kumos"

algu subs diju instrumenti ir tieši mērķi uz atbalsta sniegšanu nelabvēlīgākajām situācijām esošajiem bezdarbniekiem, pastarpināti sniedzot atbalstu komersantiem.

Visi šie atbalsta instrumenti izveidoti, lai veicinātu pozitīvas nodarbinātības izmaiņas, jaunu darba vietu izveidi. Vienlaikus, stenojot atbalsta instrumentus, ir svarīgi izvairīties no tautsaimniecības resursu neefektīvas un neatbilstošas pārdales efektiem (*dead-weight*), kas rodas gadījumos, ja sasniegtais gala rezultāts (bezdarbnieks pieņemts darbā) būtu bijis tāds pats ar bezvalsts sniegtu finansiālu atbalsta. Lai atbalsta instrumenti sniegtu lielāku efektivitāti, atbalstam jābūt precīzā mērķa uz visnelabvēlīgākajām situācijām esošām personu grupām, kurām pašu spēkiem iekavēties darba tirgū būtu sarežģīti, piemēram, personām ar invaliditāti. Papildus jānodrošina komersantu, kas izmanto atbalsta instrumentus, uzraudzību, lai mazinātu atbalsta instrumentu neatbilstošu izmantošanu, kā arī darbinieku aizvietošanas vai rotācijas riskus⁵. Tautsaimniecības resursu neefektīvas vai neatbilstošas pārdales risks var rasties, ja tiek ieviestīti darba tirgus politikas pasākumi, kuru rezultāts būtu bijis tāds pats kā bez šādu pasākumu stenošanas. Aizvietošanas risks var rasties, ja pašreiz nodarbinātie darbinieki tiek aizvietoti ar kādu, kurš gūst atbalstu algu subs diju pasākumu ietvaros. Vienlaikus ir svarīgi, lai jaunu darba vietu izveides atbalsta instrumenti veicinātu ilgtermiņa darba vietu izveidošanu, ne tikai darba vietu uz atbalsta saņemšanas periodu.

Informatīvajā ziņojumā tiks apskatītas iepriekš minēto atbalsta instrumentu ieviešanas iespējas, paši pievēršot uzmanību iespējamajiem riskiem, kas varētu rasties neatbilstoši vai neefektīvi ieviešot valsts atbalsta instrumentus.

1. Algu subs diju pasākumu ieviešanas efektivitāte un iespējamie riski

Šobrīd Nodarbinātības valsts aģentūra (turpmāk – NVA), lai veicinātu nelabvēlīgākajām situācijām esošu bezdarbnieku nodarbinātību, atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumiem Nr.75 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizāšanu un finansēšanu kārtību un pasākumu stenošanu izvēles principiem” (turpmāk – MK noteikumi Nr.75) steno šādas algu subs diju pasākumus:

- „Pasākumu noteikšana personu grupām”;
- „Darba vieta jaunietim”;
- „Apmācība pie darba devēja”.

⁵ EMCO/28/130911/EN- rev4 “REACHING THE EMPLOYMENT TARGET: PROGRESS AND THEMATIC SURVEILLANCE”

Iepriekšmin tie algu subs diju pas kumi, kuru ietvaros tiek sniegtas algu subs dijas vai t m piel dzin ti maks jumi, ir veidoti t , lai pan ktu m r t ku l dzek u izlietojumu, sniedzot atbalstu tikai tiem bezdarbniekiem, kuriem visvair k nepieciešama dal ba šajos pas kumos (*skat t s k ku inform ciju pielikum Nr.2 un Nr.3*).

Darba tirgus politikas pas kumi, ja tie ir neatbilstoši izstr d ti vai ieviesti, var rad t ar nelabv l gus darba tirgu deform jošus efektus. Tautsaimniec bas resursu neefekt vas vai neatbilstošas p rdales efekta iest šan s risks saist ts ar ar algu subs diju pas kumiem, jo pas kumu stenošan ir iesaisti komersanti, kuru viens no komercdarb bas pamatuzdevumiem ir palielin t pe as g šanas iesp jas, tai skait ar optimiz jot izdevumus. Lai nov rstu tautsaimniec bas resursu neefekt vas vai neatbilstošas p rdales efektu, algu subs diju pas kumiem j atbilst š diem starptautisk s un ES dal bvalstu lab s prakses (*skat t zem k tabulu Nr.1*) nosac jumiem:

- j b t m r tiem uz atbalsta sniegšanu tikai nelabv l g kaj situ cij esošajiem bezdarbniekiem, kam cit d veid iek auties darba tirg b tu sarež ti, piem ram, person m ar invalidit ti;
- bezdarbnieku skaitam, kas piedal s pas kumos, j b t t dam, kas neizraisa aizvietošanas riskus;
- atbalsta sniegšanas periodam j b t ierobežotam laik ;
- valsts subs dijas apm ram j b t ierobežotam, k ar zem minim l s algas sliekš a, darba dev jam j l dzfinans labuma guv ja algu, kop sasniedzot vismaz minim lo normat vajos aktos noteikto atalgojuma apm ru (Latvijas gad jum - minim l m neša darba alga);
- darba algas subs dijas apm rs pak peniski tiek samazin ts, darba dev jam ar laiku uz emoties liel ku atalgojuma da as finans šanu.

Tabula Nr.1

ES dal bvalstu algu subs diju pas kumi

Valsts	Algu subs diju pas kumu ietvaros atbalst t s m r u grupas
Austrija	Ilgstošie bezdarbnieki un vec ka gada g juma bezdarbnieki
Bulg rija	Jaunieši bez darba pieredzes
Francija	Jaunieši bez darba pieredzes
Ung rija	paši nelabv l g k situ cij esoši bezdarbnieki
N derlande	Bezdarbnieki ar invalidit ti
Rum nija	paši nelabv l g k situ cij esoši bezdarbnieki, bezdarbnieki ar invalidit ti, jaunieši bez darba pieredzes, bezdarbnieki ar zemu izgl t bas l meni
Be ija	Jaunieši bez darba pieredzes, vec ka gada g juma bezdarbnieki
Kipra	paši nelabv l g k situ cij esoši bezdarbnieki, bezdarbnieki ar invalidit ti
Zviedrija	paši nelabv l g k situ cij esoši bezdarbnieki, bezdarbnieki ar invalidit ti, jaunieši bez darba pieredzes, imigranti

Datu avots: EMCO/28/130911/EN- rev4 "REACHING THE EMPLOYMENT TARGET: PROGRESS AND THEMATIC SURVEILLANCE"

Lai nodrošinātu p c iespējas ilgtermiņā, NVA organizēto algu subsīdiju pasākumu ieviešanas nosacījumi ir izstrādāti, lai tie atbilstu ES labajai praksei algu subsīdiju pasākumu ieviešanā. Visiem algu subsīdiju pasākumiem ir noteiktas konkrētas nelabvēlīgākās situācijās esošās bezdarbnieku grupas, kas var piedalīties pasākumā, kā arī valsts sniegtais subsīdiju apmērs ir ierobežots laikā.

Algu subsīdiju pasākumu galvenais mērķis ir nodrošināt bezdarbniekam iespēju iegūt patstāvīgu darba vietu p c darba algu subsīdiju pasākuma beigām. Līdz ar to viens no algu pasākumu ieviešanas nosacījumiem ir darba devju pieņemšana pie emt darbības pasākuma iesauktā bezdarbnieku. Vienlaikus tiek paredzēti gadījumi, kad šo nosacījumu var nepildīt, piemēram, ja bezdarbnieks ir uzteicis darba līgumu, bezdarbnieks ir noslēdzis darba līgumu ar citu darba devju, darba devjs ir uzteicis darba līgumu, pamatojoties uz [Darba likuma](#) 101.pantā pirmās daļas 1., 2., 3., 4., 5., 7. vai 11.punktu.

Jau pašreizējo algu subsīdiju pasākuma „Pasākumi noteiktām personu grupām” ieviešanas nosacījumi ir izstrādāti, lai atbalsts tiktu sniegts pašiem nelabvēlīgākās situācijās esošajiem bezdarbniekiem (*bezdarbnieki, kuri ir vecāki par 50 gadiem, kas atrodas NVA uzskaitē vismaz 24 mēnešus, bezdarbnieki ar invaliditāti, u.c. mērķa grupas, kas atbilst Komisijas 2008.gada 6.augusta Regulas (EK) Nr.800/2008, kas attiecas noteiktas atbalsta kategorijas par saderīgām ar kopējo tirgu, piemērojot Līguma 87. un 88.pantus (vispārīgo grupu atbrīvojuma regula) (turpmāk – Komisijas regula Nr. 800/2008), 2.pantā 18.punktā noteiktajiem nelabvēlīgākās situācijās esošajiem darba mērķa kritērijiem un 2.pantā 19.punktā noteiktajam pašiem nelabvēlīgākās situācijās esošajiem darba mērķa kritērijiem*). Valsts sniegtais subsīdiju apmērs ir ierobežots laikā, piemēram, nelabvēlīgākās situācijās esošajiem bezdarbniekiem līdz 12 mēnešiem vai pašiem nelabvēlīgākās situācijās esošajiem bezdarbniekiem līdz 24 mēnešiem, bezdarbniekiem ar invaliditāti līdz 36 mēnešiem. Valsts sniegtais subsīdiju apmērs nelabvēlīgākās situācijās esošajiem bezdarbniekiem tiek nodrošināts 50% apmērā no algas. Komersanti pasākuma laikā nodibina darba tiesiskās attiecības ar pasākuma dalībniekiem (nelabvēlīgākās situācijās esošajiem bezdarbniekiem). Komersanti līdzdarbojas bezdarbnieku atlasē un atbilstoši paredzētajiem darba pieņemšanas nosacījumiem un komersanta prasībām piemēklā atbilstoškos bezdarbniekus. Nodibinātās darba tiesiskās attiecības sniedz darba mērķam (bezdarbniekam) Darba likumā paredzētās garantijas, kā arī darba devjam sniedz iespēju rīkoties saskaņā ar Darba likumu, ja darba mērķis (bezdarbnieks) nepilda savus pienākumus, slikti strādā utml. Izmaiņas darba līgumā, pienākumu palielināšanu/samazināšanu, darba apstākļu izmaiņas, piemēram, paredzot strādāšanas iespējas no mājām, var veikt tikai abpusēm savstarpīgi vienojoties. Vienlaikus darbiniekam, kurš nodarbināts aktīvajos nodarbinātības pasākumos, ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu vienu dienu iepriekš. Šāda norma paredzēta, lai gadījumā, ja bezdarbnieks paralēli darbam algu subsīdiju pasākumos saņem piedāvājumu iegūt patstāvīgu darbu, varētu operatīvi darba piedāvājumu pieņemt. Iepriekš minētos pasākuma

ieviešanas nosacījums, pēc pasākuma pabeigšanas ir novērojams samērā augsts darbinātības procents - no 2011.gada 1272 pasākumu pabeigušajiem dalībniekiem 1023 jeb 80% ir iekārtojušies darbā vai saglabājuši savu darba vietu pie tā paša komersanta (*skatīt sīkāk informāciju pielikumā Nr.2 un Nr.3*).

Lai risinātu jauniešu bezdarba problēmu Latvijā, kas saistīta ar jauniešu darba pieredzes trūkumu, Labklājības ministrija 2010.gadā izstrādāja jaunu pasākumu „Darba prakses jauniešiem”. Šis pasākums, kura stenošanu NVA uzsāka 2010.gada 2.ceturksnī, bija paredzēts jauniešiem vecumā grupā no 18 līdz 24 gadiem, kuriem nav darba pieredzes. Pasākuma ietvaros jaunieši varēja piedalīties 6 - 12 mēnešu ilgā praksē, kuras laikā katrām nesēja jauniešiem bija stipendija Ls 120 apmērā. Pasākumā „Darba prakses jauniešiem” dalību bija uzsākuši 2849 bezdarbnieki, dalību pabeidza 1821, no tiem darbā iekārtojās 825 bezdarbnieki. Galvenokārt darbā iekārtojās šādas profesijas – mazumtirdzniecības veikala pārdavļotājs, palīgstrādnieks, grāmatveža palīgs, pārdavļotājs – konsultants, administrators, šuvotājs, projekta vadītājs, projekta vadītāja asistents, viesmāiņš, lietvedis, bērniņš, apkopotājs u.c.

Pasākuma stenošanas gaitā 2010.gadā Labklājības ministrija veica pasākuma ieviešanas efektivitātes izpēti, kā arī 2010.gada 21. un 22.septembrī norisinājās divpusēja pieredzes apmaiņa pasākums „Jauniešu nodarbinātība Latvijā un Austrijā”. Pasākuma izpētes rezultātā tika secināts, ka šāda jauniešu prakses atbalsta sistēma piesaista pasākuma komersantus, kas pasākuma ietvaros jauniešiem izmaksā stipendiju uztverk darba algas aizstājēju, un iespējami samazināt savus izdevumus, nevis sagatavot un piesaistīt uzņēmuma attālināt nepieciešamo darbspēku. Vienlaikus pasākuma „Darba prakses jauniešiem” atbalsta forma - stipendija, nenodrošina jauniešu ilgtermiņa sociālo drošību, jo pasākuma norises laikā netika maksātas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Papildus, ja netiek slēgtas darba līgums, jauniešiem prakses laikā nav sociāli apdrošināts pret nelaimes gadījumiem darbā (pasākumā „Darba prakses jauniešiem” gan pret šo risku tika iegādāta atsevišķa apdrošināšana).

Līdz ar to, lai novērstu galvenos iepriekš minētās pasākuma trūkumus un jauniešiem sniegtu efektīvāku atbalstu, „Darba prakses jauniešiem” pasākums tika aizstāts ar pasākumu „Darba vieta jauniešiem”, veicot atbilstošus precizējumus MK noteikumos Nr.75⁶.

Skot arī 2011.gadā, jauniešiem ir iespēja piedalīties pasākumā „**Darba vieta jauniešiem**” (*skatīt sīkāk informāciju pielikumā Nr.2 un Nr.3*). Pasākuma „Darba vieta jauniešiem” mērķis ir veicināt jauniešu bezdarbnieku ilgtermiņa integrāciju darba tirgū, pārejot no „apmācības darba vietas” pieejas uz pastāvīgas

⁶ 2010.gada 28.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1223 „Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 10.marta noteikumos Nr.166 "[Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanu un finansēšanu kārtību un pasākumu īstenošanas izvēles principiem](#)”

darba vietas izveidi, veicinot paša jaunieša un n kam darba dev ja savstarp ji atbild gu un uz n kotni v rstu sadarb bu. Pas kuma „Darba vieta jaunietim” ietvaros darba dev jam un jaunietim - bezdarbniekam ir j nosl dz darba l gumu, kas, savuk rt veicina ilgtermi a darba vietas izveidi un jaunieša bezdarbnieka ilgstošu nodarbin t bu. Š das pieejas efektivit te atz ta ar starptautisk l men un tiek stenota, piem ram, Austrij , jo ir pier d jies, ka t veicina gan jauniešu - bezdarbnieku integr ciju darba tirg , gan darba dev ju motiv ciju turpin t darba tiesisk s attiec bas ar pas kuma „Darba vieta jaunietim” dal bnieku ar p c š pas kuma nosl gšan s. Š das pieejas gad jum dal bai pas kum piesak s tikai tie darba dev ji, kam ir motiv cija ar pas kuma pal dz bu sev atrast nepieciešamo darba sp ku, kas tiks nodarbin ts ilglaic gi, ar p c NVA pas kuma stenošanas beig m.

Pas kum „Darba vieta jaunietim” tiek iesaist ti nelabv l g situ cij esošie jaunieši - bezdarbnieki vecum no 18 l dz 24 gadiem, - jaunieši, kas re istr jušies NVA un ir bezdarbnieki jau vismaz etrus m nešus, kas liecina par to, ka jaunieši bez NVA atbalsta paši saviem sp kiem darbu nevar atrast, jaunieši p c b rna kopšanas atva in juma un jaunieši ar invalidit ti. Pas kums nodrošina iesp ju ieg t darba pieredzi laika period l dz devi iem m nešiem, pak peniski apg stot jaunas prasmes un iema as. Jauniešus pas kuma ietvaros aizliegts nodarbin t mazkvalific tos darbos (vienk ršo profesiju darbos atbilstoši Profesiju klasifikatora dev tajai pamatgrupai). 2011.gad dal bu pas kum „Darba vieta jaunietim” uzs ka 381 bezdarbnieki (vienlaikus 2011.gad savu dal bu turpin ja ar pas kums „Darba prakse jauniešiem”, kas jau savu dal bu bija uzs kuši iepriekš), 2012.gada 5 m nešos dal bu pas kum uzs kuši 196 bezdarbnieki.

Šobr d pas kuma „**Apm c ba pie darba dev ja**” (turpm k – praktisk apm c ba) (*skat t s k ku inform ciju par iepriekš min to pas kumu ieviešanas nosac jumiem, k ar pas kumos iesaist to bezdarbnieku skaitu pielikum Nr.2 un Nr.3*) ietvaros bezdarbnieks apg st profesijai (iz emot Profesiju klasifikatora 9.pamatgrup min t s profesijas) nepieciešam s praktisk s darba iema as pie darba dev ja. Praktisk apm c ba ilgst l dz sešiem m nešiem un bezdarbniekam tiek sniegts finansi ls atbalsts - stipendija Ls 70 m nes . Apm c bu izmaksu segšanai uz sešiem m nešiem NVA sedz izmaksas Ls 600 apm r un dot ciju bezdarbnieka darba vad t ja atl dz bai – Ls100 par katru apm c bu m nesi.

Š di praktisk s apm c bas stenošanas nosac jumi rada vair kus riskus:

- dal bai pas kum visbiež k piesak s darba dev ji, kuri ir ieinteres ti izmaksu optimiz šan , neatbilstoš veid konkur jot ar citiem tirgus dal bniekiem, nevis ilgtsp j g uz m jdarb b ar past v gu darbinieku piesaisti;
- tiek piesaist ti darba dev ji, kas ieinteres ti sal dzinoši vienk rš ko profesiju darbinieku piesaist , k , piem ram, 2011.gad apm c b s tika iesaist ti bezdarbnieki š d s profesij s: darbu r kot ji, frizieri, šuv ji, mežstr dneiki, kokapstr des operatori, nagu kopšanas speci listi,

pārdošanas konsultanti, pārdēvēti. Līdz ar to pastāv risks, ka stipendija drīz kļūs darbojams darba algas aizstājēju profesijās, kur jau tiek algoti mēris ir zems, kā arī, ka šīs pasākums var kavēt darba apstākļu (darba laika regulējums, darba samaksa, darba drošība u.c.) uzlabošanu no darba devēju puses;

- salīdzinoši zems bezdarbnieka ieguvums Ls 70 stipendija bez sociālajām garantijām nozīmē, ka paši bezdarbnieki ir ieinteresēti, ja vien ir pieejama brīva darba vieta, izvēlētās citu darbu, tajā skaitā – emigrācijā;
- var pastāvēt augsti tautsaimniecības resursu neefektivitāte vai neatbilstošas pārdales efekti, ja bezdarbnieks tiek apmācīts profesijā, kur nepieciešams prasmes var apmācīt dažādiem dienestiem, nevis vairākos nešos. Tas nozīmē, ka šajās profesijās ar bezvalsts sniegt atbalsta, komersants nepieciešams bagātīgu spēju triecienā sev nepieciešamo darba spēku.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 30.oktobra noteikumiem Nr.732 "Noteikumi par darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma apakšaktivitātes "Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība" pirmo un otro kurtu" (turpmāk - MK noteikumi Nr.732) 2011.gadā tika izstrādāts jauns sadarbības mehānisms bezdarbnieku apmācību organizēšanai sadarbībā ar darba devēju organizācijām un nozaru darba devēju organizāciju apvienībām šāds prioritārais nozaris (turpmāk – Apmācības prioritārais nozaris) (*skatīt skatu informāciju par iepriekš minēto pasākumu ieviešanas nosacījumiem, pielikums Nr.2*):

- 1) apstrādes ražotība (klasifikācija pēc NACE 2.redakcijas: C10 - 33);
- 2) uz eksportu orientētais pakalpojumu nozaris:
 - transports un loģistika (klasifikācija pēc NACE 2.red.: H49 – 52);
 - tirdzniecība (klasifikācija pēc NACE 2.red.: I55, N79);
 - informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (klasifikācija pēc NACE 2.red.: J61 - 62).

Izstrādātajos pasākumos „Apmācības prioritārais nozaris” ieviešanas nosacījums nebija iestrādāti nosacījumi, kas mazinātu tautsaimniecības resursu neatbilstošas vai neefektivitātes pārdales efekta iestāšanās risku, tādēļ ieviešanas nosacījums nepieciešams pārskatīt, izstrādājot noteikumu projektu „Grozījumi MK noteikumos Nr.732”.

2. Turpmāk plānots darbināt algus subsīdiju pasākumu pilnveidei

2.1. Nepieciešams izmaiņas pašreizējās darbināt algus tirgus politikas pasākumos

Lai algus subsīdiju pasākumi būtu efektīvi, subsīdijas jāvirzās uz objektīvi nelabvēlīgākajām situācijām esošajiem bezdarbniekiem, izmantojot valsts piešķirto subsīdiju kā samazinātā darbināt algus kompensāciju mehānismu. Lai gan jau šobrīd ir veikta būtiska algus subsīdiju pasākumu ieviešanas nosacījumu pilnveide (*skatīt skatīt Informatīvziņojuma 1.nodaļu*), tomēr ar turpmāk nepieciešams virzīt algus subsīdiju pasākumu ieviešanas efektivitāti, kā arī tautsaimniecības resursu neefektivitātes vai neatbilstošas pārdales efekta iestāšanās risku gadījumos turpināt darbu pie algus subsīdiju pasākumu ieviešanas nosacījumu pilnveides.

Papildus jau šobrīd veiktajiem algus subsīdiju pasākumu ieviešanas nosacījumu uzlabojumiem, nepieciešams turpmāk virzīt pasākumu ieviešanas gaitu un nepieciešamības gadījumā ieviest šādus uzlabojumus:

1) diferencēt algus subsīdijas atbilstoši vai subsīdijas izmaksu ilgumu atkarībā no invaliditātes smaguma, lai motivētu darbināt devjus ēmt darbības invaliditātes ar smagāku invaliditāti. Iespējams algus subsīdiju diferencēšanu jāattiecinā uz citām mērķa grupām (jo pašreiz ilgstošiem bezdarbniekiem). Pašreiz lielākoties algus subsīdiju pasākumā „Pasākumi noteiktām personu grupām” darbināt devji darbināt attiecības nodibinā ar bezdarbniekiem ar invaliditāti, ēmot virzīt, ka bezdarbniekiem ar invaliditāti ir vislielākais finansiālais atbalsts.

Nelabvēlīgākajām situācijām esošo bezdarbnieku, tajā skaitā – ilgstošo bezdarbnieku – algus subsīdiju pasākumu iespējams reformas:

- pakāpeniska atbalsta atbilstoši samazināšana;
- bezdarbnieku profilēšanas sistēmas pilnveide labākai algus subsīdiju pasākumu mērķēšanai;
- darbināt devju (labuma devju) noteikšanas mehānisma pārskatīšana, iespējams, dodot pašām nelabvēlīgākajām situācijām esošajiem bezdarbniekiem iespēju izvēlēties, pie kura darbināt devja subsīdiju izmantot;

2) pārējā no stipendiju atbalsta uz algus subsīdiju atbalstu praktiskā atbilstoši samazināšana (*skatīt papildus informāciju 1.nodaļā par izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu „Grozījumi MK noteikumos Nr.75”*);

3) subsīdijas atbilstoši pasākuma laikā tiek pakāpeniski samazinātas;

4) jāturpina aizvietošanas kontroles nosacījumu pilnveide. Lai uzlabotu aizvietošanas kontroli, nepieciešams ieviest ar sociālo apdrošināšanas iemaksu nomaksas kontroles mehānismu, lai pārliedzinātos, ka esošie darbināti (vai darbināti, kas jau izbeiguši darbināt tiesiskās attiecības ar darbināt devju) netiek aizstāti ar valsts subsidētajiem darbinātiem. Kā iespējamo variantu šādās kontroles mehānismā ieviešanai varētu piedāvāt izvērtēt, salīdzinot ar iepriekšējo periodu (gadu) – vidējās sešos mēnešos nomaksas to iemaksu apjomu par darbinātiem.

Papildus, lai algu subsidiju pasākumi būtu efektīvi, ESF projekta „Nodarbinātības valsts aģentras darba tirgus prognozēšanas un uzraudzības sistēmas attīstība” ietvaros tiks veikta NVA nodarbinātības pasākumu, t.sk. "Pasākumi noteiktām personu grupām", "Darba vieta jaunietim" novērtējums, kā arī sniegti priekšlikumi subsidēt s nodarbinātības pasākumu pilnveidei.

Vienlaikus, lai izpētītu ilgstoš bezdarba situāciju un iegūtu skaidru priekšstatu par situāciju, kā arī iegūtu augstlīmeņa ekspertizē ilgstošo bezdarbnieku atbalsta sistēmas pilnveidei, Labklājības ministrija un Aģentra 2012.gada 25.maijā noslēdza līgumu ar Pasaules Banku par pētījuma "Latvija: kurš ir bezdarbnieks, ekonomiski neaktīvais un trūcīgais?" veikšanu. Pētījuma analizē ilgstoš bezdarba iemeslus, nabadzības slāžus, pabalstu un darbaspēka nodokļu mijiedarbību, pašlaik stenotās atbalsta pasākumus. Zinātniskajam pētījumam plānots analizēt šādus procesus:

- darba tirgus stāvoklis un situācijas attīstība pēdējos periodos;
- cilvēku ar ierobežotu pieeju darba tirgum profilēšana;
- izdevumu un snieguma analīze bezdarbnieku atbalsta programmām;
- Latvijas nodokļu un pabalsta sistēmas savstarpējā mijiedarbība un tās radītā finansiālā motivācija iesaistīties darba tirgū;
- citu valstu pieredze, saistot sociālos pabalstus ar aktivizācijām pasākumiem;
- iespējamas veidotādas ienākumu un nodarbinātības atbalsta programmas, kas sniedz optimālu līdzsvaru starp dalības darba tirgū veicināšanu un pietiekamu sociālo atbalsta sniegšanu.

Lai novērstu informatīvā ziņojuma 1.nodaļā minētās nepilnības algu subsidiju pasākumos, ir izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi MK noteikumos Nr.75” (*VSS-374, izsludināts 2012.gada 5.aprīlī Aģentras Valsts sekretāru sanāksmē*). Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi MK noteikumos Nr.75” precizē pasākuma „Pasākumi noteiktām personu grupām” stenošanas nosacījumus, papildinot tos ar „grūtības nonākšana uz muma” definīciju atbilstoši Komisijas regulas Nr.800/2008, Komisijas 2006.gada 15.decembra Regulas (EK) Nr.[1998/2006](#) par Līguma 87. un 88.pantā piemērošanu *de minimis* atbilstam (turpmāk – Komisijas regula Nr. [1998/2006](#)) prasībām un Kopienas pamatnostādņu prasībām.

2.2.Apmēcības pie darba devēja

Lai novērstu informatīvā ziņojuma 1.nodaļā minētās nepilnības praktiskajās apmēcībās, ir izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi MK noteikumos Nr.75” (*VSS-374, izsludināts 2012.gada 5.aprīlī Aģentras Valsts sekretāru sanāksmē*). Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi MK noteikumos Nr.75” praktiskās apmēcības ieviešanas nosacījumus paredz šādas izmaiņas:

- noteikt, ka praktisk s apm c bas laik darba dev js ar bezdarbnieku nodibina darba tiesisk s attiec bas, nevis sl dz praktisk s apm c bas l gumu, t d j di nodrošinot to, ka praktisk s apm c bas laik bezdarbnieks sa em nevis stipendiju Ls 70 apm r , bet gan darba algu vismaz valst noteikt s minim l s m nešalgas apm r . Valsts subs dijas apm rs pirmajos divos m nešos ir Ls 100, par n kamajiem diviem apm c bu m nešiem Ls 80, bet par p d jiem diviem apm c bu m nešiem 60 Ls;
- praktisk apm c b ietvert profesion l s kompetences apg šanu, kas atbilst pirm , otr vai treš profesion l s kvalifik cijas l me a profesion lajai kompetencei;
- noteikt darba dev ja pien kumu p c praktisk s apm c bas pabeigšanas turpin t nodarbin t darbinieku attiec gaj profesij v l vismaz sešus m nešus, m nes maks jot vismaz valst noteikto minim lo darba algu. Ja darba dev js bez attaisnojošiem iemesliem, kas noteikti l gum par praktisk s apm c bas stenošanu, p c praktisk s apm c bas pabeigšanas atsak s uz sešiem m nešiem turpin t darba tiesisk s attiec bas ar bezdarbnieku, darba dev jam ir pien kums atmaks t a ent rai izdevumus, kas izlietoti bezdarbnieka praktiskajai apm c bai;
- noteikt, ka bezdarbnieku var atk rtoti iesaist t praktiskaj apm c b ne agr k k divus gadus p c iepriekš j s praktisk s apm c bas pabeigšanas;
- A ent ra, emot v r izstr d to darba dev ju atlases k rt bu, apzina un izv las darba dev jus bezdarbnieku praktisk s apm c bas stenošanai, emot v r , ka praktisk apm c ba netiek organiz ta pie darba dev jiem, kas darbojas saimniecisk s darb bas nozar s, kuras min tas Komisijas regulas Nr. [1998/2006](#) 1.panta 1.punkt un pie darba dev jiem, kuri atbilst gr t b s non kušam saimniecisk s darb bas veic jam.

Ar iepriekš min taj m izmai m praktiskaj apm c b tiku veikti š di uzlabojumi:

- darbinieki b s soci li aizsarg ti un apdrošin ti, jo tiks nodibin tas darba tiesisk s attiec bas;
- subs diju pak penisks samazin jums motiv s darba dev ju pl not ilgstošas darba tiesisk s attiec bas ar pas kuma dal bnieku;
- var tikt piesaist ti t di darba dev ji, kuriem ir finansi las iesp jas, lai motiv tu un notur tu apm c tos bezdarbniekus, palielinot algas apm ru;
- atbilstoš ks valsts atbalsta sadal jums starp darba dev ju un bezdarbnieku, k ar valsti un darba dev ju;
- tiks nodrošin tas plaš kas iesp jas personai, apg stot nepieciešam s zin šanas pie darba dev ja, p c dal bas pas kum , ja nepieciešams nok rtot kvalifik cijas eks menu un ieg t nepieciešamo profesion l s kvalifik cijas apliec bu.

Kopum visi subs diju pas kumi var veicin t aizvietošanas riska iest šanos, kas var rasties, ja pašreiz nodarbin tie darbinieki tiek aizvietoti ar k du, kas g st

atbalstu algu subs diju pas kumu ietvaros. Min t riska iest šan s iesp jam ba ir aktu la ar algu subs diju pas kumiem, ja pas kumi tiek stenoti plaš k apm r nek pie auj visp r jais darba vietu rad šanas temps tautsaimniec b , k ar ja nepast v pietiekami un efekt vi kontroles meh nismi. Šobr d, emot v r no jauna rad to darba vietu zemo skaitu (vid ji m nes ap 2000-3000 aktu l m NVA re istr t m vakanc m), ir b tiski saglab t aizvietošanas riska kontroles meh nismus. emot v r iepriekš min to, jau pašreiz ir ieviesti nosac jumi aizvietošanas riska mazin šanai, jo MK noteikumu Nr.75 74.punkts nosaka, ka darba dev js pas kumos, kas paredz darba l guma sl gšanu, var pieteikt tikai no jauna izveidotas darba vietas (darba viet vismaz etrus m nešus pirms bezdarbnieka dal bas pas kum nav tikusi nodarbin ta neviena cita persona, un attiec gais bezdarbnieks nav ticis nodarbin ts pie attiec g darba dev ja vismaz 12 m nešus pirms iesaistes pas kum).

NVA, sl dzot l gumu ar komersantu par pas kumu ieviešanu, v rš t uzman bu uz to, ka darba dev js ap emas neaizvietot esošos darbiniekus ar pas kuma dal bniekiem. Gad jumos, kad NVA sa em zi as par iesp jamu darbinieku aizvietošanu, piem ram, sa emta atlaist darbinieka s dz ba, darba dev ja pien kums ir pier d t neaizvietošanas faktu konkr taj gad jum . Darbinieka aizvietošana ir uzskat ma par pas kuma ieviešanas nosac jumu p rk pumu, kura rezult t tiek laužts pas kuma ieviešanas l gums.

2.3. Apm c bas priorit raj s nozar s

Saska ar MK noteikumiem Nr.732 2011.gad tika izstr d ts jauns sadarb bas meh nisms „Apm c bas priorit raj s nozar s” (*skat t s k ku inform ciju par iepriekš min to pas kumu ieviešanas nosac jumiem, pielikum Nr.2*):

- 1) apstr des r pniec b (klasifik cija p c NACE 2.redakcijas: C10 - 33);
- 2) uz eksportu orient t s pakalpojumu nozar s:
 - transports un lo istika (klasifik cija p c NACE 2.red.: H49 – 52);
 - t risms (klasifik cija p c NACE 2.red.: I55, N79);
 - inform cijas un komunik ciju tehnolo ijas (klasifik cija p c NACE 2.red.: J61 - 62).

Izstr d tajos pas kuma „Apm c bas priorit raj s nozar s” ieviešanas nosac jumos s kotn ji nebija iestr d ti nosac jumi, kas mazin tu tautsaimniec bas resursu neatbilstošas vai neefekt vas p rdales efekta iest šan s risku, l dz ar to šobr d ieviešanas nosac jumi tiek p rskat ti, pilnveidojot pas kuma ieviešanas k rt bu. Labkl j bas ministrija ir izstr d jusi noteikumu projektu „Groz jumi MK noteikumos Nr.732” (turpm k – Noteikuma projekts) (*Noteikuma projekts 2012.gada 7.j nij nos t ts saska ošanai Finanšu ministrijai, Tieslietu ministrijai, Ekonomikas ministrijai, Latvijas Br vo arodbiedr bu savien bai, Latvijas Darba dev ju konfeder cijai*), kuros paredz ti š di darba dev ju pien kumi pas kuma ietvaros:

- piedalās bezdarbnieku atlasē un nosaka praktisko apmēcību vajadzības un minimālās izglītības un darba pieredzes prasības bezdarbniekiem;
- apēmas apmēcību vismaz piecus bezdarbniekus, no kuriem vismaz diviem pēc apmēcību pabeigšanas nodrošina darba vietu un apmēcību laiku noslēgt darba lēguma pāgārināšanu vismaz uz sešiem mēnešiem;
- nodrošina bezdarbnieku praktisko apmēcību prioritārajās nozarēs vienam nesim. Praktiskajās apmēcībās var piesaistīt ekspertus, kas ieguvuši atbilstošu izglītību vai ne mazāk kā divus gadus ilgu pieredzi profesijā, kur veic bezdarbnieku praktisko apmēcību;
- ja netiek piesaistīti iepriekš minētie eksperti, apmēcību laiku nodrošina darba vadītāji, kam ir vismaz vidējā profesionālā izglītība un vismaz divu gadu pieredze attiecīgajā profesijā, kur veic bezdarbnieku praktisko apmēcību;
- praktisko apmēcību laiku bezdarbniekam izmaksā darba algu vismaz minimālās mēnēša darba algas apmērā vispārējā laikā (tai skaitā, sešus mēnešu laikā pēc praktiskās apmēcības pabeigšanas, kur ar bezdarbnieku tiek turpinātas darba tiesiskās attiecības);
- darba devējs ar bezdarbnieku nodibina darba tiesiskās attiecības. Pirmo mēnesi pēc darba devēja tiek apmēcīti (izēmot Profesiju klasifikatora 9.pamatgrupā minētās profesijas) visi (vismaz pieci) bezdarbnieki, no kuriem darba devējs izvēlas vismaz divus piemērotākos un turpina nodarbināt pēc apmēcību pabeigšanas vismaz sešus mēnešus;
- izsniedz apliecinājumu vai izziņu par bezdarbnieka dalību apmēcībās, ja bezdarbnieka apgēto profesionālo kompetenci nevērtē akreditācijā izglītības iestādē vai eksaminācijas centrs atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka kārtību, kādā novērtē pēc formālās izglītības sistēmas apgēto profesionālo kompetenci;
- pēc praktisko apmēcību pabeigšanas par katru apmēcīto, bet darb nēpēcēmo bezdarbnieku tiek veikts norēina maksājums Ls 200 apmērā, bet par katru uz sešiem mēnešiem darb noturēto tiek veikts norēina maksājums Ls 800 apmērā. Ja darba devējs nav izpildījis savas uzēmtās saistības (bezdarbnieku apmēcību un darba attēcību turpināšanu), viņš nesā ēm iepriekš minētos maksājumus vai, ja maksājumi darba devējam jau veikti, darba devēja pienākums ir tos atmaksāt finansējuma saēmjam. Izdevumi nav jāatmaksā vai ar tie tiek atlēdzināti proporcionāli bezdarbnieka un darba devēja darba tiesiskās attēcību ilgumam, ja darba devējs savas uzēmtās saistības nav izpildījis šēdu attaisnojošu iemeslēdu :
 - o bezdarbnieks ir zaudējis bezdarbnieka statusu;
 - o bezdarbnieks nav pabeidzis praktisko apmēcību prioritārajās nozarēs un ar darba devēja rēkojumu ir atskaitēts no praktiskās apmēcības, iestējoties vienam no šēdiem nosacījumiem:

- bezdarbnieks ir kāvis vairāk par 20 procentiem no praktiskās apmērcības kopējā pārdzīvotājuma;
 - bezdarbnieks nav izpildījis darba devja noteiktās prasības praktiskās apmērcības laikā un šiem iemesla dēļ nav apguvis profesijai nepieciešamās prasmes un iemašas;
 - bezdarbnieks objektīvu iemesla dēļ, kas nav atkarīgi no viņa gribas, nav apmeklījis praktisko apmērcību vai nevar to turpināt un ir iesniedzis šo iemesla apliecināšanu dokumentu;
 - bezdarbnieks apmērcības laikā atkārtoti nav ievērojis darba devja noteiktos apmērcības vietas kārtības noteikumus vai darba devja norādījumus;
- bezdarbnieks ir rakstveidā atteicies noslēgt darba līgumu ar darba devju vai pēc darba devja atkārtota rakstveida uzaicinājuma bezdarbnieks nav ieradies noslēgt darba līgumu;
 - bezdarbnieks ir uzteicis darba līgumu, izņemot gadījumus, kad darba līgums ir uzteikts, pamatojoties uz [Darba likuma](#) 100.pantā piekto daļu;
 - bezdarbnieks ir noslēdzis darba līgumu ar citu darba devju;
 - darba devjs ir uzteicis darba līgumu, pamatojoties uz [Darba likuma](#) 101.pantā pirmās daļas 1., 2., 3., 4., 5., 7. vai 11.punktu.”
- darba devjs pasākumā var piedalīties tikai vienu reizi divos gados un tiek izslēgti no dalības pilnībā, ja neievēro noteikumus;
 - darba devjs nodrošina finansējuma atmaksu, ja tiek konstatēti neatbilstoši veikti izdevumi un ja šie izdevumi ir radušies darba devju rīcības vai bezdarbības dēļ.
- Ar iepriekš minētajiem pilnveidotajiem pasākuma ieviešanas nosacījumiem tiktu mazināta tautsaimniecības resursu neatbilstošas vai neefektīvas pārdzīvotājuma efekta iestāšanās iespējamība:
- jo bezdarbniekam darba vietā nepieciešamās praktiskās prasmes un iemašas var apmērcēt dažādos veidos, nevis vairākos mēnešos, turpretim, ja darba devjiem nepieciešams, lai bezdarbniekam būtu iegūta profesija ar profesionālo kvalifikāciju, joprojām darba devjs var izmantot pasākumu „Apmērcība pēc darba devja pieprasījuma”⁷;
 - piešķirtais finansiālais atbalsts darba devjam (apmērcību izdevumiem) nerada konkurences aspektu pārkāpumus un labvēlīgi iedarbotos uz

⁷ Apmērcība pēc darba devja pieprasījuma - NVA organizācija un sedz bezdarbnieku apmērcību izmaksas izglītības iestādē, ja darba devjs NVA iesniedz rakstisku pieprasījumu apmērcību organizācijai; darba devjs uzemas pienākumu pēc apmērcības pabeigšanas piemērt bezdarbnieku darbību un nodarbināt attiecīgajās profesijās vismaz trīs mēnešus.

LMzino_290612; Informatīvais ziņojums "Par algu subsīdiju instrumentu efektivitāti un riskiem darba tirgus politikas pasākumos"

uz m jdarb bas kop jo vidi, kas ir jo paši svar gi tajos re ionos, kur ir sal dzinoši maz darba dev ju un darba vietu priv taj sektor ;

- nodibinot darba tiesisk s attiec bas, tiktu nodrošin ta saikne ar darba vietu, jo l dzšin ji noteiktais sal dzinoši zemais bezdarbnieka ieguvums (Ls 70 stipendija apm c bu laik , bez soci laj m garantij m) noz m , ka paši bezdarbnieki ir ieinteres ti, ja vien ir pieejama br va darba vieta, izv l ties citu darbu, taj skait – emigr jot;
- var tikt piesaist ti darba dev ji, kuriem ir iesp ja no savas puses ar palielin t financi lo l dzdal bu, palielinot algas apm ru, lai motiv tu un notur tu apm c mo;
- ar darba dev js tiek aizsarg ts darba tiesisko attiec bu ietvaros, jo bezdarbnieks, nosl dzot darba l gumu, uz emas ar pien kumus un atbild bu pret darba dev ju atbilstoši Darba likuma nosac jumiem.

Priekšlikumu izstr des proces tiek iesaist tas ar nozaru asoci cijas - 2012.gada 7.mart tika rakstiski nos t ti pas kuma „Bezdarbnieku apm c bas sadarb b ar darba dev ju organiz cij m” ieviešanas nosac jumu izmai u priekšlikumi ar l gumu sniegt savu viedokli. Tika sa emtas atbildes no Latvijas inform cijas un komunik cijas tehnolo ijas asoci cijas un Maš nb ves un Met lapstr des R pniec bas asoci cijas. Vienlaikus šobr d notiek Noteikumu projekta saska ošana, tai skait ar ar Latvijas Darba dev ju konfeder ciju.

3.Algu subs diju pas kumiem piel dzin mi atbalsta instrumenti – nodok u atlaides

Šobr d ir uzs kta diskusija par nodok u sloga mazin šanu – konkr t k par iedz vot ju ien kuma nodok a (turpm k - IIN) samazin šanu, kas ir tieši m r ta un sniedz vienl dz gu atbalstu visiem darba m jiem, palielinot neto atalgojuma apm ru. Pastarpi ti IIN samazin šana ietekm s ar komersantus, jo samazin t IIN likme pal dz s notur t darb darbinieku, nepalielinot bruto atalgojuma apm ru, jo neto algas apm rs palielin sies pateicoties samazin tai IIN likmei un palielin tam neapliekamajam minimumam. L dz ar to pastarpi ti tiks rad ti labv l g ki nosac jumi ar komersantiem (l dzek u ietaup jums no iesp jam s darbinieku bruto algas palielin juma), t dej di netieši veicinot komersantu iesp jas rad t vair k jaunas darba vietas.

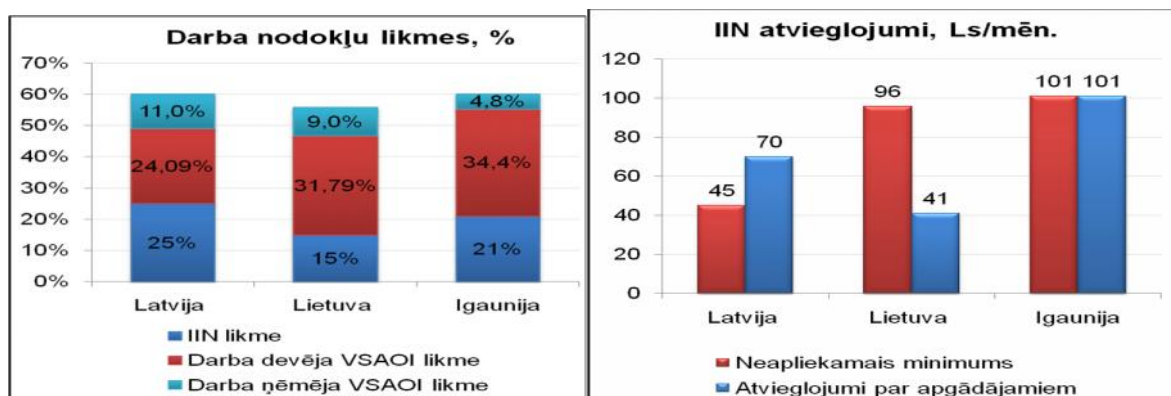
Vald bas koal cija 2012.gada 10.maij vienoj s, ka IIN n kamo tr s gadu laik tiks samazin ts par pieciem procentpunktiem - no pašreiz jiem 25% uz 20%. Finanšu ministrija rosina samazin t IIN no 2013.gada 1.janv ra par vienu procentpunktu (no 25% uz 24%), bet n kamajos gados tas var tu b t pat strauj ks - divi procentpunkti, t d j di tr s gadu laik IIN samazinot l dz 20%. Tom r gal go l mumu par nodok a likm m ir j pie em Saeimai.

Papildus tiek pl nots, ka š.g. vasar 2013.gada valsts budžeta kontekst vald b tiks diskut ts ar par neapliekam minimuma paaugstin šanu (no 45 l dz Ls 60) un atvieglojumu palielin šanu par apg d b esoš m person m, ko,

savukārt, regulējot 2010.gada 30.novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1097 "Noteikumi par mēneša neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma piemērošanu iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai".

Latvijā kopumā starp Baltijas valstīm ir augstākais darba spēka nodokļa slogs, pie kam salīdzinot ar Igauniju un Lietuvu, Latvijas darba spēkam piemēri ir lielāks nodokļu slogs, turpretī darba devēju nodokļu maksājuma daļa ir vismazākā (skat. zemāk pievienoto attēlu). Valsts sociālās apdrošināšanas obligātā iemaksu likme Latvijā - 35,09%, Lietuvā - 40,79%, Igaunijā - 39,2% un IIN Latvijā - 25%, Lietuvā - 15%, Igaunijā - 21%.

Darba nodokļu likmes un IIN atvieglojumi Baltijas valstīs

Datu avots: Finanšu ministrija 2012.gada 9.maijs

Lai gan darba nodokļu likmju mazināšana sniegtu vienlīdzīgu atbalstu visiem komersantiem, vienlaikus ietekmējot arī bezdarbnieku iespējas atrast darbu, tomēr valstij, nosakot nodokļu piemērošanu, ir jāpanāk kompromiss starp nodokļu likmi, kas veicinātu jaunu darba vietu radīšanu, atbalstu zemākai darba algu samērīgumam (piemēram, ar neapliekamā minimuma instrumentu) un sociālo atbalstu (sociālās apdrošināšanas pakalpojumi) valsts iedzīvotājiem, kuriem tas ir nepieciešama (*pensionāri, personas ar invaliditāti, bezdarbnieki u.c. personu grupas*).

Emotīvā iepriekš minētā tēma informatīvajā ziņojumā darba nodokļu likmju mazināšana netiks skatīta kā atbalsta instruments, kas veicinātu bezdarbnieku atgriešanos darba tirgū. Šajā nodaļā tiks apskatītas pašas nodokļu atlaides, kuras visbiežāk tiek piešķirtas komersantiem, kas rada jaunas darba vietas lielos apmēros, piemēram, jaunu investīciju piesaistes gadījumos, vai komersantiem, kas pieņem darbā bezdarbniekus, kas atrodas pašreizējā ilgtermiņa situācijā. Šis atbalsts tiek sniegts tikai konkrētiem komersantiem, līdz ar to, lai arī valsts sniegtu atbalstu neradītu negatīvu konkurenci komersantu starpā, ir jābūt skaidri noteiktiem kritērijiem, kad šādu atbalsta formu valsts piešķir, lai veicinātu investīciju piesaisti vai lai kompensētu samazinātu darba ražīgumu un veicinātu nelabvēlīgā situācijā esošu bezdarbnieku atgriešanos darba tirgū.

Algu subs diju pas kumu un nodok u atlaižu m r i ir l dz gi - veicin t bezdarbnieku iek aušanas darba tirg . Lai izv rt tu valsts soci l s apdrošin šanas darba dev ju iemaksas da as un IIN atcelšana uz l gadu iesp jamo ietekmi uz jaunu darba vietu rad šanu, tika teor tiski apr in ti iesp jami darba dev ju ieguvumi, k ar apzin ti iesp j Jamie riski, ieviešot š das nodok u atlaides (*inform ciju skat t 1.pielikum*). Ja darba dev jam autu izv l ties bezdarbnieku, kuru nodarbin t ar nodok u atlaidi, tad darba dev js piemekl tu bezdarbnieku ar vispiem rot ko izgl t bu un darba pieredzi, kuru oti iesp jams b tu pie mis darb ar bez nodok u atlaides, t d š d gad jum past v augsts tautsaimniec bas resursu neatbilstošas p rdales risks.

Atš ir b no tieš m darba nodok u atlaid m algu subs diju pas kumu ietvaros sniegt s subs dijas auj ierobežot gan subs diju labuma guv ju skaitu, ja rodas paaugstin ti aizvietošanas riski, piem ram, mazinoties ekonomikas izaugsmei, gan tos tieš veid m r t tikai uz tiem bezdarbniekiem, kuriem to sniegšana ir ekonomiski pamatota ar minim liem tautsaimniec bas resursu neefekt vas un neatbilstošas p rdales efekta riskiem.

Vienlaikus darba nodok u atlaides var rad t neskaidri kvantific jamu ietekmi uz valsts budžetu. Past v augsts risks, ka, pieaugot darbinieku aizvietošanas gad jumu skaitam vai instrumentiem neradot pietiekamu atdevi (netiek no jauna izveidotas darba vietas), sal dzinot ar samazin tajiem nodok u ie mumiem, b s sarež ti veikt operat vas izmai as vai p rtraukt pas kuma stenošanu, vai ar ierobežot t apm ru. Turpretim, darba tirgus politikas pas kumu ietvaros sniegt s subs dijas ietekme uz budžetu ir skaidri kvantific jama, jo atbalsts tiek sniegts pieejamo finanšu resursu ietvaros. Realiz joties paaugstin tiem darba tirgus deform jošajiem riskiem, piem ram, ekonomikas stagn cijas vai lejupsl des gad jum , iesp jama resursu novirz šana maz k darba tirgu deform jošiem pas kumiem, k ar var veikt operat vu pas kumu p rveidi (*skat t papildus inform ciju 1.pielikum*).

Piem rojot nodok u atlaides, sal dzinoši gr ti nov rst tautsaimniec bas resursu neefekt vas un neatbilstošas p rdales efektus, k ar nodrošin t atbilst bu starptautisk s un ES dal bvalstu lab s prakses nosac jumiem (*skat t informat v zi ojuma 1.noda u*).

Nodok u atlaides k vienu no instrumentiem, kas veicin tu nelabv l g k situ cij esošu bezdarbnieku atgriešanu darba tirg , var tu piem rot gad jumos, ja tiek apzin ti iesp j Jamie riski un veikti pas kumi, kas šo risku iest šan s iesp ju mazina. Tas noz m , ka vienlaikus ar nodok u likumdošanas groz jumu veikšanu, papildus administrat vais slogs b tu j uzliek ar Valsts ie muma dienesta darbiniekiem, kuriem sadarb b ar NVA un Valsts soci l s apdrošin šanas a ent ru b tu j p rbauda pirms nodok u atlaižu pieš iršanas, vai darb pie emtais bezdarbnieks atbilst paši nelabv l g situ cij esošu bezdarbnieku krit rjiem un vai bezdarbnieks, kuru pl no pie emt darb , sa emot nodok a atlaides, nav iepriekš bijis nodarbin ts pie konkr t darba

dev ja. Papildus, ieviešot nodok u atlaides, b tu j nodrošina ar NVA ieviesto algu subs diju un nodok u atlaižu savstarp ju nep rkl šanos.

K alternat vs nodok u atlaižu ieviešanas meh nisms var tu b ts valsts atbalsta programmu form , kur var tu nov rst iepriekš min tos riskus, piem ram, NVA kompens jeb atmaks noteiktu darba dev ja samaks to nodok u summu komersantam, ja tas pie em un noteiktu laika periodu nodarbina nelabv l g k situ cij esošu bezdarbnieku, ta u sal dzinot darba dev ju potenci los ieguvumus, ja tiek nodarbin ta persona, maks jot minim lo algu, tad liel ks finansi lais ieguvums šobr d ir algu subs diju pas kumu ietvaros (*skat t zem k pievienoto tabulu Nr.2 un papildus inform ciju 1.pielikum).*

Tabula Nr.2

Darba dev ju finansi l ieguvuma sal dzin jums algu subs diju pas kumos un valsts soci l s apdrošin šanas darba dev ju iemaksas atcelšanas gad jum uz 1 gadu

Nodok u atlaide/algu subs diju pas kuma nosaukums	Finansi lais atbalsts, ja bezdarbniekam maks 200 Ls/m nes	Kop
Valsts soci l s apdrošin šanas darba dev ju iemaksas da as atcelšana uz 1 gadu	Ls 48,18 x12 m neši =Ls 577,68	Ls 578
Pas kumi noteikt m personu grup m	Dot cija darba algai Ls100 x 12 =Ls 1200 Dot cija darba vad t ja darba algai Ls100 x 12 =Ls 1200	Ls 2400
Darba vieta jaunietim	Dot cija darba algai Ls100 x 6 =Ls 600 Dot cija darba algai Ls 50 x 3 =Ls 150 Dot cija darba vad t ja darba algai Ls100 x 9 =Ls 900	Ls 1650
Apm c bas pie darba dev ja	Dot cija darba algai Ls100 x 2 =Ls 200 Dot cija darba algai Ls 80 x 2 =Ls 160 Dot cija darba algai Ls60 x 2 =Ls 120 Dot cija darba vad t ja darba algai Ls100 x 6 =Ls 600	Ls 1080
Apm c bas priorit raj s nozar s	Apm c bu izmaksas Ls 200 Dot cija bezdarbnieka algai ne vair k k 800 latu apm r , ko maks darba dev jam par bezdarbnieka pie emšanu darb . Min to dot ciju darba dev jam izmaks , ja darba dev js p c viena m neša praktisk s apm c bas ir turpin jis darba attiec bas ar bezdarbnieku nep rtrauktus sešus m nešus uz pilnu darba laiku, m nes izmaks jot bezdarbniekam darba algu vismaz minim l s m nešalgas apm r .	Ls 1000

emot v r iepriekš min tos riskus saist b ar nodok u atlaižu piem rošanu (*gad jum , ja netiek izstr d ti paši krit riji nodok u atlaižu piem rošanai un papildus p rbaudes meh nismi*) un sal dzinoši zemos ieguvumus, k ar jau esošu un p rbaud tus ieviešanas meh nismu noteiktu bezdarbnieku m r a grupu tr kai atgriešanai darba tirg , algu subs diju pas kumi uzskat mi par efekt v ku un m r t ku atbalsta meh nismu.

4. Secinājumi un turpmākie veicamie uzdevumi

Analizējot algu subsīdiju pasākumu ilgtermiņa efektivitāti un ietekmi uz darba tirgu, kā arī salīdzinot tos ar nodokļu atlaizību piemērošanas iespējamiem ieguvumiem un zaudējumiem, var secināt, ka:

- 1) Algu subsīdiju pasākumu mērķis ir kādas bezdarbnieku grupas pozitīva diskriminācija darba tirgū ar pastarpinātu ietekmi uz papildus darba vietu radīšanu. Algu subsīdiju pasākumiem jābūt efektīviem, subsīdijas vērtot tikai uz objektīvi nelabvēlīgākajās situācijās esošajiem bezdarbniekiem, izmantojot valsts piešķirto subsīdiju kā mehānismu samazināt darba ražguma kompensāšanai;
- 2) Algu subsīdiju pasākumiem, lai tie neradītu darba tirgū deformāciju efektus un tautsaimniecības resursu neatbilstošas vai neefektīvas pārdales efektus, jāatbilst šādiem starptautiskās un ES dalībvalstu labās prakses nosacījumiem:
 - a) jābūt mērķiem uz atbalsta sniegšanu tikai visnelabvēlīgākajās situācijās esošajiem bezdarbniekiem;
 - b) labuma guvēju skaitam jābūt tādā, kas neizraisa būtiskus aizvietošanas efektus;
 - c) atbalsta sniegšanas periodam jābūt ierobežotam laikā;
 - d) valsts subsīdijas apmēram jābūt ierobežotam, zem minimālās algas sliekšņa, darba devjām jālīdzfinansē labuma guvēja alga, kopš sasniedzot vismaz minimālo normatīvajos aktos noteikto atalgojuma apmēru (Latvijas gadījumā - minimālā mēneša darba alga);
 - e) darba algas subsīdijas apmērs pakāpeniski tiek samazināts, darba devjām ar laiku uzņemoties maksimāli, kad uzturējas kopā ar labuma guvēja algas;
 - f) pēc darba algu subsīdijas beigām darba devjiem ir jāpieņem darbā pasākumā iesaistītais bezdarbnieks un jānodarbina kādu noteiktu periodu, maksimāli vismaz valstī noteikto minimālo atalgojuma apmēru;
- 3) atbilstoši iepriekš minētajiem ES dalībvalstu labās prakses nosacījumiem ir pilnveidoti algu subsīdiju pasākumu („Pasākumi noteikt mēnešu grupām”, „Darba vieta jaunietim”, „Apmēcība pie darba devja”) ieviešanas nosacījumi (MK noteikumi Nr.75);
- 4) ņemot vērā šādu informatīvo ziņojuma 3.nodaļa „Algu subsīdiju pasākumiem pielīdzināmi atbalsta instrumenti” un informatīvo ziņojuma 1.pielikuma minētās riskus saistībā ar nodokļu atlaizību piemērošanu, NVA organizācijai jāalgu subsīdiju pasākumi noteiktu bezdarbnieku mērķu grupu turpmākai atgriešanai darba tirgū uzskatāmi par efektīvu un mērķtieku atbalsta instrumentu.

Analizējot algu subsīdiju pasākumu ilgtermiņa efektivitāti un ietekmi uz darba tirgu, izvirzīti šādi turpmākie veicamie uzdevumi:

- 1) Labklājības ministrijai 2013.gadā, balstoties uz Pasaules Bankas ekspertu veiktajam pētījumam "Latvija: kurš ir bezdarbnieks, ekonomiski neaktīvais un trūcīgais?", kā arī ESF projekta „Nodarbinātības valsts aģentūras darba tirgus prognozēšanas un uzraudzības sistēmas attīstība” ietvaros veikto pasākumu

- (t.sk. "Pas kumi noteikt m personu grup m", "Darba vieta jaunietim") novrt juma rezultiem, izvrt t nepieciešam bu pilnveidot subsdiju pas kumu stenošanas nosacjumus;
- 2) Labkl j bas ministrijai l dz 2012.gada beig m sadarb b ar personu ar invalidit ti interešu p rst vošaj m nevalstiskaj m organiz cij m izvrt t iesp ju diferenc t algu subsdijas apm ru vai subsdijas izmaksu ilgumu atkar b no invalidit tes smaguma, lai motiv tu darba dev jus emt darb inval dus ar ar smag ko invalidit ti;
- 3) NVA sadarb b ar Labkl j bas ministriju l dz 2012.gada beig m, izvrt jot Valsts ie muma dienesta un Valsts soci l s apdrošin šanas a ent ru datu b z s pieejamo inform ciju, pilnveidot aizvietošan s riska p rbaudes meh nismu;
- 4) NVA l dz 2012.gada beig m, m r t kai NVA pas kumu pied v šanai atbilstoši klientu individu lai bezdarba situ cijai, ieviest bezdarbnieku profil šanu (klasific šanu):
- a) izstr d t elektronisk s bezdarbnieku profil šanas/klasifik cijas metodes pamatojumu un darb bas aprakstu, nodrošinot NVA stenoto pas kumu iesaistes krit riju sasaisti ar bezdarbnieku profil šanas grup m;
 - b) ESF projekta „Nodarbin t bas valsts a ent ras kapacit tes pilnveide” ietvaros izveidot elektronisk s bezdarbnieku profil šanas/klasifik cijas metodes NVA person la ikdienas darb ar daž d m klientu m r a grup m;
 - c) apm c t NVA person lu par elektronisk s bezdarbnieku profil šanas/klasifik cijas metodes izmantošanu, k vienu no r kiem bezdarbniekam atbilstoš ko pas kumu noteikšanai;
- 5) NVA l dz 2012.gada beig m pilnveidot darba dev jiem sniegtos pakalpojumu, t.sk., vakan u re istr šanu, darbinieku atlasi, sadarb bas formas nodarbin t bas pas kumu stenošan , inform cijas apmai u;
- 6) NVA l dz 2012.gada beig m pilnveidot darba dev ju un bezdarbnieku piemekl šanas sist mu efekt vai vakan u aizpild šanai, BURVIS tiks papildin ts ar vienotu darba tirg piepras to prasmju un kompeten u sarakstu;
- 7) Labkl j bas ministrijai pilnveidot pas kuma ”Apm c bas priorit raj s nozar s” ieviešanas nosacjumus, k ar p rskat t pas kuma stenošanai pl noto finans jumu, veicot groz jumus Ministru kabineta 2007.gada 30.oktobra noteikumos Nr.732 "Noteikumi par darb bas programmas "Cilv kresursi un nodarbin t ba" papildin juma apakšaktivit ti "Bezdarbnieku un darba mekl t ju apm c ba".

1.pielikums

Nelabv l g k situ cij esošu bezdarbnieku atbalsta instrumentu sal dzin jums

	Algu subs diju pas kumi	Valsts soci l s apdrošin šanas darba dev ju iemaksas da as atcelšana uz 1 gadu	Iedz vot ju ien kuma nodok a atcelšana uz 1 gadu	Uz muma ien kuma nodok a atlaides
Atbalsta meh nisma m r is	Bezdarbnieku pozit va diskrimin cija/ samazin ta darba raž guma kompens šana/ maznoz m gs jaunu darba vietu veidošanas atbalsts (maz kas darbasp ka izmaksas)	K das bezdarbnieku grupas pozit va diskrimin cija/ maznoz m gs jaunu darba vietu veidošanas atbalsts (maz kas darbasp ka izmaksas)	K das bezdarbnieku grupas pozit va diskrimin cija/ maznoz m gs jaunu darba vietu veidošanas atbalsts (maz kas darba sp ka izmaksas)	Maznoz m gs jaunu darba vietu veidošanas atbalsts (maz kas darbasp ka izmaksas)
M r šana no NVA puses	Apzin ta un selekt va	Apzin ta un neselekt va	Apzin ta un neselekt va	Neapzin ta un neselekt va
Tautsaimnie c bas resursu neatbilstošas p rdales efekts (dead-weight)	Mazs/vid js risks – subs dija tiek pieš irta NVA izv l tam bezdarbniekam, l dz ar to iesp jams m r t uz visnelabv l g kaj situ cij esošajiem	Vid js/augsts – darba dev js pats izv las bezdarbnieku, ko nodarbin t ar nodok u atlaidi (kuru, iesp jams, b tu pie mis darb ar bez nodok u atlaides)	Vid js/augsts – darba dev js pats izv las bezdarbnieku, ko nodarbin t ar nodok u atlaidi (kuru iesp jams, b tu pie mis darb ar bez nodok u atlaides)	Augsts – darba dev ja r c ba ir neapzin ta, l dz ar to darba dev js neveic apzin tu r c bu, bet par to papildus sa emot nodok a atlaidi
Darbinieka aizsardz ba	Soci li apdrošin ts	Nav soci li apdrošin ts. Juridiski oti riskants pied v jums, maz iesp ju pamatot ties , ja t da b s	Soci li apdrošin ts	Soci li apdrošin ts
Darba tirgus deform jošo efektu (taj skait – aizvietošanu un rot ciju) p rbaude	Veic NVA, p c nepieciešam bas var piesaist t Valsts darba inspekciju (turpm k - VDI) un Valsts soci l s apdrošin šanas a ent ras (turpm k - VSAA), jo jau s kotn ji ir apzin ts un skaidrs labuma guv js – darba dev js. Pie optim li veidotas atbalsta sist mas – ar laika gait samazinošu valsts atbalstu – notiek autom tiska risku mazin šan s, darba dev jam pak peniski	VSAA un Valsts ie muma dienesta (turpm k - VID), veicot p cp rbaudes	VID, veicot p cp rbaudes	VID, veicot p cp rbaudes

	prēmot valsts finans to da u un iek aujot uz muma darbasp ka izmaks s			
Kontroles objekts	Darba vietu skaits, veikt s soci l s apdrošin šanas iemaksas	Darba vietu skaits, veikt s soci l s apdrošin šanas iemaksas	Darba vietu skaits, veikt s soci l s apdrošin šanas iemaksas	Darba vietu skaits, veikt s soci l s apdrošin šanas iemaksas
Atbalsta meh nisma caurskat m ba/ laika periods	Meh nisms ir caurskat ms un vid ji smagn js – darba dev jam nepieciešams atbilst noteiktiem krit rjiem, veikt uzskaiti un nodrošin t p rbaud m nepieciešamo dokumentu pieejam bu. Citu ES dal bvalstu pieredze – stingra kontrole pas kuma stenošanas gait samazina darba tirgu deform jošos efektus ⁸	Meh nisms ir smagn js, vair ku pak pju un sal dzinoši ilga (2 gadi) kontrole p r algu apm ru uz mum pie sal dzinoši main giem ekonomiskajiem apst k iem un tautsaimniec bas, kur uz m ji liel koties veic invest cijas ar sal dzinoši su atmaks šan s periodu	Meh nisms ir smagn js, vair ku pak pju un sal dzinoši ilga (2 gadi) kontrole p r algu apm ru uz mum pie sal dzinoši main giem ekonomiskajiem apst k iem un tautsaimniec bas, kur uz m ji liel koties veic invest cijas ar sal dzinoši su atmaks šan s periodu	Meh nisms ir caurskat ms un vienk ršs
Potenci lie labuma guv ji – darba dev ji	Atkar gs no algu subs diju uzb ves. Lab ks rezult ts, piesaistot vid jas tehnolo iskas att st bas uz mumus, sasniedzams ar pak peniski samazinošu subs diju (mazina aizvietošanas risku) konstant naudas vien b s izteikt apm r (kompens samazin to darba raž gumu un vienlaikus sniedz iesp ju darba dev jam palielin t savu da u alg , ja nepieciešams darbinieka notur šanai, motiv šanai	Ja atbalsta meh nisma stenošanas un uzraudz bas laika periods un caurskat m ba neatbilst ekonomiskajiem apst k iem, tad var izrais t situ ciju, kad vair k ieinteres ti ir darba dev ji ar finansi l m probl m m, pirmsbankrota situ cij utml	Ja atbalsta meh nisma stenošanas un uzraudz bas laika periods un caurskat m ba neatbilst ekonomiskajiem apst k iem, tas var izrais t situ ciju, kad vair k ieinteres ti ir darba dev ji ar finansi l m probl m m, pirmsbankrota situ cij utml	Visi darba dev ji.
Nepieciešam s izmai as normat vajos aktos/ rea šanas iesp jas	Izmai as veicamas darba tirgus politikas pas kumus reglament jošajos Ministru kabineta noteikumos	Izmai as veicamas soci l s apdrošin šanas jomu reglament jošajos normat vajos aktos (ar likumos), papildus nosakot darba dev ju civiltiesisko atbild bu negad jumu darba	Izmai as veicamas attiec go nodokli reglament jošajos normat vajos aktos (ar likumos). VID darb bas reglament jošos dokumentos un Elektronisk s deklar šanas	Izmai as veicamas attiec go nodokli reglament jošajos normat vajos aktos (ar likumos)

⁸ REACHING THE EMPLOYMENT TARGET: PROGRESS AND THEMATIC SURVEILLANCE
EMCO CONTRIBUTION TO THE DECEMBER EPSCO COUNCIL (EMCO/28/130911/EN- rev3)
LMzino_290612; Informat vais zi ojum s "Par algu subs diju instrumentu efektivit ti un riskiem darba tirgus politikas pas kumos"

		viet seku kompensāšanai u.c., līdz ar to skarot ar Darba likumu un darba aizsardzību reglamentjošajos normatīvajos aktos	sistēm	
Ietekme uz budžetu	Skaidri kvantificējama – pieejamo resursu ietvaros. Realizējoties paaugstinātiem darba tirgū deformējošajiem riskiem, piemēram, ekonomikas stagnācijas vai lejupslēdes gadījumā, iespējama resursu novirzīšana mazāk darba tirgū deformējošiem pasākumiem vai pasākumu operatīvā pārvērtē	Nav skaidri kvantificējama ietekme uz valsts budžetu. Augsts risks, ka, realizējoties paaugstinātiem darba tirgū deformējošajiem riskiem (vai mehānismam neradot pietiekamu atdevi, salīdzinot ar samazinājumiem nodokļiem), būt sarežģīti veikt operatīvās izmaiņas vai pārtraukt pasākuma īstenošanu, vai ierobežot tūlītējo apmēru	Nav skaidri kvantificējama ietekme uz valsts budžetu. Augsts risks, ka, realizējoties paaugstinātiem darba tirgū deformējošajiem riskiem (vai mehānismam neradot pietiekamu atdevi, salīdzinot ar samazinājumiem nodokļiem) būt sarežģīti veikt operatīvās izmaiņas vai pārtraukt pasākuma īstenošanu, vai ierobežot tūlītējo apmēru	Nav skaidri kvantificējama ietekme uz valsts budžetu. Augsts risks, ka, realizējoties paaugstinātiem darba tirgū deformējošajiem riskiem (vai mehānismam neradot pietiekamu atdevi, salīdzinot ar samazinājumiem nodokļiem) būt sarežģīti veikt operatīvās izmaiņas vai pārtraukt pasākuma īstenošanu, vai ierobežot tūlītējo apmēru
Ieguvums uz mūmām, ja maks Ls 200 bruto mēnes	Ls 100 mēnes 12 mēnešu garumā ⁹	Ls 48 mēnes	0 Ls mēnes IIN maks darba mēģinājuma, līdz ar to, saglabājot esošo neto algu, uzņēmuma ieguvums būtu samazināts bruto darba samaksas dēļ. Šajā gadījumā uzņēmuma ieguvumu nebūtu, jo darbiniekam strādājot pilnu slodzi bruto darba samaksa nevar būt mazāka par valstī noteikto minimālo algu	Atkarīgs no atlaides apmēra un peļņas. Daudzi komersanti, kas investē ražošanas līdzekļos, periodiski strādā bez peļņas
Ieguvums uz mūmām, ja maks Ls 500 bruto mēnes	Ls 100 mēnes 12 mēnešu garumā ¹⁰	120 Ls mēnes	Ls 140 mēnes IIN maks darba mēģinājuma, līdz ar to, saglabājot esošo neto algu, uzņēmuma ieguvums būtu samazināts	Atkarīgs no atlaides apmēra un peļņas. Daudzi komersanti, kas investē ražošanas līdzekļos, periodiski strādā bez peļņas

⁹ „Pasākumi noteikti mērķpersonu grupām, ietvaros

¹⁰ „Pasākumi noteikti mērķpersonu grupām, ietvaros

LMzino_290612; Informatīvais ziņojums "Par algu subsīdiju instrumentu efektivitāti un riskiem darba tirgus politikas pasākumos"

			bruto darba samaksas da a. Šaj gad jum uz m ja ieguvums b tu Ls 140 m nes	
Fisk l ietekme	Ietekmi sedz no ES strukt rfondu un valsts budžeta l dzek iem, ierobežots un prognoz jams apjoms	Soci l budžeta ie mumu samazin jums p c Finanšu ministrijas (turpm k - FM) un Starptautisk val tas fonda (turpm k - SVF) metodikas	Budžeta ie mumu samazin jums paši pašvald bas budžetos p c FM un SVF metodikas	Budžeta ie mumu iesp jams samazin jums
Viedoklis		Identisku efektu var pan kt, atš ir gi veidojot atbalsta subs diju, nerisk jot ar Satversmes tiesu. Satversmes 109.pants noteic, ka ikvienam ir ties bas uz soci lo nodrošin jumu vecuma, darbnesp jas, bezdarba un citos likum noteiktajos gad jumos	Ilgstošie bezdarbnieki p rsvar ir ar zemu kvalifik ciju. Gr ti pan kt b tisku efektu uz m jiem pie maz m alg m	Risks par darba dev ju nenoz m gu interesi izmantot min to atviegljumu, emot v r papildus nosac jumu – uz mumam j str d ar pe u

2.pielikums

Algu subs diju pas kumu ieviešanas nosac jumi

Pas kuma nosaukums	M r is un/vai ietekme uz nodarbin t bu	Atbalsta veids	M r a grupa
Praktisk apm c ba (pie darba dev ja)	Praktisk apm c ba ir bezdarbnieka praktiska apm c ba pie darba dev ja, lai sagatavotu darba dev jam nepieciešamo speci listu, ja darb bai noteiktaj profesij nav nepieciešams valsts atz ts izgl t bas dokuments vai ja bezdarbnieks ir ieguvis profesion lo kvalifik ciju, bet ir zaud jis darba iema as un profesion l s prasmes.	Praktisk apm c ba ietver darba iema u un profesion lo prasmju atjaunošanu, kas ilgst ne vair k k trs m nešus, k ar jaunu profesijas ieguvi, kuras kop jais ilgums nevar p rsniegt sešus m nešus. Praktisko apm c bu organiz , ja darba dev js uz emas saist bas p c apm c bas beigšanas pie emt bezdarbnieku darb un nodarbin t attiec gaj profesij ne maz k k 6 m nešus. Šobr d sp k esošais pas kuma ieviešanas meh nisms Darba dev ja piesaist to ekspertu un m c bsp ku izmaks m, iz emot ar materi li tehnisk nodrošin juma ieg di un t uztur šanu saist t s izmaksas var izlietot l dz Ls 300 pirmaj gad jum , l dz Ls 600 otraj gad jum . Apm c bu laik bezdarbniekam paredz ta stipendija Ls 70,- apm r m nes .	Bezdarbnieki, kuri vismaz 12 m nešus pirms m c bu uzs kšanas nav bijuši nodarbin ti pie darba dev ja, p c kura piepras juma tiek stenota attiec g bezdarbnieka apm c ba. Lai nov rstu esošo darbinieku aizvietošanu, bezdarbnieku apm c bu neveic pie t da darba dev ja vai p c t da darba dev ja piepras juma, kurš ir samazin jis darbinieku skaitu iepriekš jo 12 m nešu period .

LMzino_290612; Informat vais zi ojums "Par algu subs diju instrumentu efektivit ti un riskiem darba tirgus politikas pas kumos"

Pas kuma nosaukums	M r is un/vai ietekme uz nodarbin t bu	Atbalsta veids	M r a grupa
		<p>Ierosin t s izmai as Dot cija darba algai Ls100 x 2 =Ls 200 Dot cija darba algai Ls 80 x 2 =Ls 160 Dot cija darba algai Ls60 x 2 =Ls 120 Dot cija darba vad t ja darba algai Ls100 x 6 =Ls 600</p>	<p>Bezdarbniekus apm ca darba viet s, kuras izveidotas no jauna, vai darba viet s, kur s vismaz etrus m nešus pirms bezdarbnieka m c bu uzs kšanas nav tikusi nodarbin ta neviena cita persona. Darba dev ja pien kums ir pier d t neaizvietošanas fakti.</p>
<p>Pas kums „Bezdarbnieku apm c ba sadarb b ar darba dev ju organiz cij m un nozaru darba dev ju organiz cij u apvien b m”</p>	<p>Ar darba dev ju asoci cij u pal dz bu piesaist t darba dev jus, kur veikt bezdarbnieku praktisko apm c bu un noteikt bezdarbnieku apm c bu vajadz bas un minim l s darba pieredzes pras bas, k ar nodrošin t, bezdarbnieka integr šanu darba tirg vismaz uz sešiem m nešiem, garant jot darba tiesisko attiec bu nodibin šanu.</p>	<p>Pas kumu var stenot š dos veidos: 1) t l kizgl t bas un pilnveides programmu apguve izgl t bas iest d s; 2) apm c ba pie darba dev ja l dz sešiem m nešiem (praktisk apm c ba). Apm c bas tiek organiz tas apstr des r pniec b un uz eksportu orient t s pakalpojumu nozar s – transports un lo istika, t risms, inform cijas un komunik cij u tehnolo ijas. Šobr d sp k esošais pas kuma ieviešanas meh nisms Izmaksu poz cijas pas kum : 1) apm c bu (tai skait apm c ba izgl t bas iest d un apm c ba pie darba dev ja) laik bezdarbniekiem izmaks stipendiju Ls 70 par katru apm c bu m nesi; 2) par darba dev ju asoci cij u iesaisti apm c bu stenošan – Ls 40 par katru iesaist to bezdarbnieku; 3) bezdarbnieku m c bu nodrošin šanas izmaksas darba dev jiem Ls 1200 viena bezdarbnieka apm c bai; 4) dot cija bezdarbnieka darba vad t ja atl dz bai – 50 procentu apm r no valst noteikt s minim l s m neša darba algas par katru apm c bu m nesi.</p> <p>Ierosin t s izmai as Izmaksu poz cijas pas kum : Apm c bu izmaksas Ls 200</p> <p>Dot cija bezdarbnieka algai ne vair k k 800 latu apm r , ko maks darba dev jam par bezdarbnieka pie emšanu darb . Min to dot cij u darba dev jam izmaks , ja darba dev js p c viena m neša praktisk s apm c bas ir turpin jis darba attiec bas ar bezdarbnieku nep rtrauktus sešus m nešus uz pilnu darba laiku, m nes izmaks jot</p>	<p>Bezdarbnieki, kuri vismaz 12 m nešus pirms m c bu uzs kšanas nav bijuši nodarbin ti pie darba dev ja, p c kura piepras juma tiek stenota attiec g bezdarbnieka apm c ba. Lai nov rstu esošo darbinieku aizvietošanu, bezdarbnieku apm c bu neveic pie t da darba dev ja vai p c t da darba dev ja piepras juma, kurš ir samazin jis darbinieku skaitu iepriekš jo 12 m nešu period . Bezdarbniekus apm ca darba viet s, kuras izveidotas no jauna, vai darba viet s, kur s vismaz etrus m nešus pirms bezdarbnieka m c bu uzs kšanas nav tikusi nodarbin ta neviena cita persona. Darba dev ja pien kums ir pier d t neaizvietošanas fakti.</p>

Pas kuma nosaukums	M r is un/vai ietekme uz nodarbin t bu	Atbalsta veids	M r a grupa
<p>Kompleksie atbalsta pas kumi</p> <p>Darba vieta jaunietim</p>	<p>Projekta m r is - integr t jaunieti bezdarbnieku (vecum no 18 l dz 24 gadiem) darba tirg , vienlaikus veicinot past v gas darba vietas izveidi un jauniešu past v gu nodarbin t bu.</p>	<p>bezdarbniekam darba algu vismaz minim l s m nešalgas apm r .</p> <p>Darba vieta jaunietim ilgums 9 m neši. Katru m nesi jaunietim bezdarbniekam tiek maks ta darba alga, kas nevar b t maz ka par valst noteikto minim lo algu - Ls 200 m nes , par kuru darba dev js veic visas valst noteikt s nodok u iemaksas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Darba dev ji sa em dot ciju jaunieša - bezdarbnieka algai - Ls 100 m nes (par jaunieti ar invalidit ti - Ls 150) pirmo sešu m nešu laik un Ls 50 m nes (par jaunieti ar invalidit ti - Ls 100) p d jo tr s m nešu laik proporcion li nostr d tajam laikam. Darba dev jam jaunieša - bezdarbnieka darba algai ir j nodrošina papildu finans jums, jo darba samaksa nevar b t zem ka par valst noteikt s minim l s algas apm ru. - Darba dev js sa em dot ciju 50 % apm r no valst noteikt s minim l s m neša darba algas darba vad t ja atalgojumam, ja pie darba dev ja b s nodarbin ti pieci jaunieši - bezdarbnieki. Dot cija darba vad t ja atalgojumam par l nodarbin to jaunieti b s viena piektda a no valst noteikt s minim l s darba algas apm ra. - Finanšu l dzek i darba dev jam par izdevumiem par vesel bas p rbaužu veikšanu, kas paredz tas normat vajos aktos par oblig taj m vesel bas p rbaud m. - Ir paredz ti finanšu l dzek i (l dz Ls 500) darba dev jam par darba vietas piel gojumu veikšanu tiem jauniešiem, kuriem ir invalidit te, un piel gojumu nepieciešam bu apstiprin jis ergoterapeits 	<p>NVA re istr tie jaunieši - bezdarbnieki vecum no 18 l dz 24 gadiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuriem bezdarbnieka statuss ir vismaz 4 m nešus; - ir p c b rna kopšanas atva in juma (t vs vai m te); - kuriem ir invalidit te.
<p>Pas kumi noteikt m personu grup m</p>	<p>Sekm t m r grupu bezdarbnieku iek aušanas sabiedr b , konkur tsp ju un iek rtošanas past v g darb , pilnveidojot vi u darba prasmes un iemas, organiz jot akt vos nodarbin t bas pas kumus noteikt m personu grup m.</p>	<p>M r grupu bezdarbnieku un darba dev ju inform šana un piesaiste, darba vietu piel gošana inval du vajadz b m, m r grupu bezdarbnieku nodarbin šana pie darba dev ja un darbam nepieciešamo pamatprasmju un iema u apguves nodrošin šana, inval du nodarbin šanai nepieciešamo speci listu (piem ram, ergoterapeits, surdotulks, pavadonis, darba vad t js u.c.) piesaiste.</p> <p>Viena m r a grupas bezdarbnieka iesaistes ilgums pas kum , ieskaitot ikgad jos apmaks tos atva in jumus, ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12 m neši, ja pas kum iesaist ts nelabv l g k situ cij esošs darbinieks; - 24 m neši, ja pas kum iesaist ts paši 	<p>Bezdarbnieki, kas atbilst Komisijas 2008.gada 6.augusta Regulas (EK) Nr.800/2008, kas atz st noteiktas atbalsta kategorijas par sader g m ar kop jo tirgu, piem rojot L guma 87. un 88.pantu (visp r j grupu atbr vojuma regula), 2.panta 18.punkt noteiktajiem nelabv l g k situ cij esoša darba m ja un</p>

Pas kuma nosaukums	M r is un/vai ietekme uz nodarbin t bu	Atbalsta veids		M r a grupa
		nelabv l g situ cij esošs darbinieks; – 12 - 36 m neši, ja pas kum iesaist ts bezdarbnieks ar invalidit ti.		19.punkt noteiktajiem paši nelabv l g situ cij esoša darba m ja krit rijiem. Bezdarbnieki ar invalidit ti.

3.pielikums

Algu subs diju pas kumi

Tabula Nr.1

Finans jums un iesaist to klientu skaits 2011.gad

Apakšprogramm as kods	Pas kuma nosaukums	Izpilde uz 31.12.2011. (Ls)	P rejošo klientu skaits no 2010.gada	No jauna iesaist to klientu skaits	Kop 2011.gad iesaist to klientu skaits
04.02.00.	Apm c ba pie darba dev ja tam vajadz g speci lista sagatavošanai	562 289	712	468	1180
04.02.00	Pas kumi noteikt m personu grup m	2398471	360	603	963 ¹¹
63.06.00	Pas kumi noteikt m personu grup m	3153574	1583	0	1583 ¹²
63.06.00	Kompleksi atbalsta pas kumi (ietverot Darba vieta jaunietim)	2862055	0	12023	12023
63.06.00	Kompleksi atbalsta pas kumi "Jauniešu darba prakse"		1989	0	1989
04.02.00	Jauniešu darba prakšu nodrošin šana	470 109	364	0	364

2011.gad algu subs diju pas kumu re ion lais sadal jums, emot v r iesaist to bezdarbnieku skaitu –R ga -28%, Kurzeme-23%, Latgale -24%, Vidzeme -11%, Zemgale -14%.

¹¹ No 2011.gad pabeigušajiem 306 iek rtoj s darb 196 jeb **64%**

¹² No 2011.gad pabeigušajiem 966 iek rtoj s darb 827 jeb **86%**

LMzino_290612; Informat vais zi ojums "Par algu subs diju instrumentu efektivit ti un riskiem darba tirgus politikas pas kumos"

Finans jums un iesaistīto klientu skaits 2012.gad

Apakšprogrammas kods	Pasākuma nosaukums	2012.gad plānots finansējums (Ls)	Pabeigto klientu skaits no 2011.gada	No jauna iesaistīto klientu skaits	Kop 2012.gad iesaistīto klientu skaits
04.02.00.	Apmācība pie darba devēja tam vajadzīgā speciālistu sagatavošanai	354 916	471	100	571
04.02.00	Pasākumi noteiktām personu grupām	2 476 524	603	187	790
63.06.00	Pasākumi noteiktām personu grupām	2 458 775	947	410	1357
63.06.00	Kompleksi atbalsta pasākumi (ietverot Darba vietu jaunietim)	2 081 850	224	539	763

Labklājības ministre

I. Višņele

29.06.2012. 15:07

8505

L.Pauga

67021503, Linda.Pauga@lm.gov.lv